

Verslag excursie Noordwest-Overijssel Verbinding & dynamiek

Dynamiek, water en verbindingen waren sleutelwoorden tijdens de tweede excursie woensdag 15 oktober door Noordwest-Overijssel. Een gebied met een hoge dynamiek en grote kwaliteiten, zowel landschappelijk als stedelijk. Tijdens de excursie kwamen infrastructuur, cultuurhistorie, waterbeheersing en ecologische verbindingen ruimschoots aan bod.

De excursiedag begon om negen uur met een startatelier, met korte presentaties over de Netwerkstad Zwolle-Kampen, ontwikkelingen in Steenwijkerland, het stationsgebied van Zwolle en de IJsseldelta bij Kampen. Tegen half elf vertrok de bus met ongeveer dertig deelnemers voor de daadwerkelijke excursie. Allereerst naar de spoorzone rond het treinstation in Zwolle. Hier wordt gewerkt aan nieuwe plannen die de sterk toegenomen verkeersstromen (op weg en spoor), de toegenomen parkeerbehoefte en plannen voor onder andere woningbouw en het weer bevaarbaar maken van de Willemsvaart, in goede banen moeten leiden. Ingrijpend is onder andere het plan om de voetgangerstunnel onder de spoorzones te verbreden en verkorten.

Via de Gelderse dijk reed de bus richting Zalk. Onderweg wees 'daggids' Jan Stegink (Architectuurcentrum Twente) op de grote dynamiek in Noordwest-Overijssel. "Meer dan in bijvoorbeeld Noordoost-Overijssel", waar de vorige excursie werd gehouden. Bij Zalk werd stilgestaan bij landgoed Bukhorst waar landgoedontwikkeling moet zorgen voor herleving van cultuurhistorische waarden.

Bypass

Ten zuiden van Kampen stonden vervolgens verschillende grootschalige ruimtelijke ingrepen centraal. Terwijl al volop gewerkt wordt aan de toekomstige Hanzelijn tussen Zwolle en Amsterdam (via Kampen en Lelystad, met station bij Kampen-Zuid) en opwaardering van de N50 tussen Zwolle en Kampen, is hier ook een unieke bypass gepland van de IJssel naar het Drontermeer. Deze nieuwe zijtak van de IJssel is noodzakelijk om Kampen en omgeving te beschermen tegen de gevolgen van de klimaatverandering. Door de nieuwe waterverbinding vlak voor Kampen, zakt het huidige waterpeil bij de stad met zo'n 29 centimeter (bij Zwolle zelfs 61 centimeter). Naast betere waterbeheersing en meer veiligheid voorziet het Masterplan IJsseldelta-Zuid in natuurontwikkeling rond de bypass. Bijzonder is de integrale aanpak met de andere ruimtelijke opgaven. "Bij de aanleg van de Hanzelijn en de aanpassingen aan de N50 wordt al rekening gehouden met de toekomstige bypass", aldus Peter van Wijk van de Provincie Overijssel.

Ecologische verbinding

Via de Mastenbroekerpolder reed de bus naar Kampereiland, waar een uitstap werd gemaakt bij museumboerderij Kampereiland 'Erf 29'. Bebouwing, erf en beplanting zijn in originele staat. Bij de terpboerderij ligt een uitbreidingsvraag voor de nieuwe functie als museum. Het plan hiervoor kan als voorbeeld dienen voor de omgang met karakteristieke terpboerderijen op Kampereiland.

In de Kop van Overijssel kwam bij Muggenbeet een nieuw vraagstuk aan de orde. Hier worden natuurgebieden De Weerribben en De Wieden bijna volledig en alleen gescheiden door een provinciale weg (N33). De enige bestaande, maar smalle verbinding onder een lage brug zou hier kunnen plaatsmaken voor een robuuste ecologische verbinding. Namens Natuurmonumenten gaf adjunct-regiodirecteur Jos Bisschops zijn visie en vroeg deelnemers van de excursie om feedback. Diverse opties kwamen voorbij: een tunnel, een hele royale brug 'als statement' en ook het verleggen van de weg ten faveure van dit grootste Europese 'wetland park'. "Ik ben benieuwd hoe nodig deze weg is in zo'n uniek gebied", vroeg Atelierleider Hilde Blank zich hardop af, zonder zich te willen mengen in een toekomstige politieke discussie.

Cultuurhistorie

Via Giethoorn ging de excursie verder naar oud verveningsgebied Olde Maten bij Staphorst en Rouveen (1000 hectare). Door ruilverkaveling wordt dit weer in oude staat hersteld waarbij verlandde boksloten – nu ogend als houtwallen – weer worden open getrokken. De terugkeer van meer open water in het gebied, is aantrekkelijk voor onder andere otters. De operatie van de Dienst Landelijk Gebied moet vooral de functie natuur versterken, recreatie slechts voor een klein deel.

Terug in Zwolle werd bij beeldentuin De Anningahof nog even stilgestaan bij het gebied waar rivier de Vecht de stad Zwolle raakt. Vanuit behoud en versterking van de cultuurhistorie van het Vechtdal, wordt gewerkt aan plannen die de Vecht weer meer van zijn oude stromingsdynamiek teruggeven. Onder andere door de invloed van kunstmatige stuwen terug te dringen. Ook realisering van natuurlijke oevers maken deel uit van de plannen.

Vanaf dit laatste excursiepunt was de terugreis naar het kantoor van AtelierOverijssel in Zwolle niet lang meer. Hier werd tijdens een informele borrel nog veelvuldig teruggeblikt op een geslaagde tweede excursie.

Eric Hoogeweg
AtelierOverijssel

De Deelnemer

'Mooie blik over de schutting'

Naam: Richard Gerritsen

Organisatie: Dienst Landelijk Gebied

Functie: Medewerker Gebiedsinrichting

"Ik hoorde via een collega over de excursie en het leek mij heel interessant. Binnen mijn werk komt ruimtelijke kwaliteit vooral vanuit integrale natuurontwikkeling aan de orde. Veel verschillende partijen zijn bezig met ruimtelijke kwaliteit. Deze mensen hebben vanuit hun eigen rol en vanuit hun eigen persoonlijke levenservaringen allemaal een eigen kijk op de zaak. Ik vind zo'n excursie een goede manier om onderling kennis te delen en mijn eigen horizon te verbreden. Een mooie manier om eens aan de andere kant van de schutting te kijken. Ik kan me zeker voorstellen dat het goed en verrijkend zou zijn als het atelier vaker dit soort excursies gaat organiseren."